

„Obrtnik“
izhaja 1. dan vsacega
meseca in stoji
za 4 mesece 60 kr.,
do konca leta 1883
1 gld. 20 kr.

OBRTNIK.

„Der Gewerbsmann“
erscheint am 1. jeden
Monates und kostet
für 4 Monate 60 kr.,
bis Ende des Jahres 1883
1 fl. 20 kr.

Uredništvo:
Gospodsko ulice št. 3.

(DER GEWERBSMANN.)

Redaktion:
Herrngasse Nr. 3.

Strokovnjašk list za obrtnike.

Inserati se sprejemajo in stane dvestopna petiti vreta za enkrat 5 kr., večkrat ceneje. — Inserate werden
angenommen und kostet die zweispaltige Petitzelle 5 kr. — Mehrmalige Einschaltungen billiger.

Slabi čas.

Ta naslov nam označi onó dobo, katero pozna Nemeec pod imenom: „Todte Saison“, zaradi mirovanja kupčije in obrtije.

Vsaka obrtija brez izjeme pozna to dobo kot neprilicnega gosta, kateri nikdar zaželjen, se vendar znajde leto za letom o gotovem času. Če je bila v živahnej dobi obrtija in kupčija dobra in uspešna, prestane se ta nepriljudni gost nekoliko ložje, ter se uporablja ta mirna doba v okrepcovanje svojih delavnih močij in v pripravlanje za bodočo saizijo. Letos bile so zaradi priprave tako izredne slavnosti obrtije v obče nekoliko živahneje, nekatere celo z delom preobložene, in obrtnik kakor tudi delavec našla sta večji ali manji zaslužek o tej priliki.

Če pomislimo koliko dela se je letos izvršilo in to vse skozi le z domačimi rokami, navdaja nas nehote misel, kako živi delavsko ljudstvo o navadnih časih, kadar primanjkuje tacihi izrednih naročil in dela kakor letos, kajti da je naša delavna zmožnost večja, nego navadne potrebe občinstva, to vidili smo tudi sedaj.

V ponos sme si šteti domača obrtija, da je častno izvršila svojo nalogo, kajti od najfinejše oprave za cesarsko hišo, do primitivnega oboja, je vse delo domačih rok.

Pokazalo se je, kako dobrodejno vplivajo javne dela na vse naše kroge, in skrb naših merodajnikov naj bi vedno ostala, oživiti Ljubljano s tem, da se privabi zunanje občinstvo v naše prelepe kraje, kar bi se pri dobri volji gotovo dalo vvesti.

Kar zadene naše obrtno gibanje izjaviti smemo, da je bil dozdam njen „slabi čas“. Po pravilnem geslu „da treba delati, dokler je“, ravnali smo se tudi mi, a sedaj ta čas počitnic moremo vendar nekoliko porabiti, da storimo tudi v našem gibanju korak naprej.

Le trije meseci še nas ločijo od časa, ko stopi v veljavo nova obrtna postava, in čas je napočil, da storimo potrebne priprave v organizacijo obrtnega stanu.

V tej zadevi zaostali smo sedaj za obrtniki drugih dežel, kateri so većinoma že jedini o tem, kako bodo osnovali zadruga in našo kranjsko obrtno društvo moglo bi vsekako obrtnike opozarjati na važnost teh zadev.

V obrtnih zadrugah leži ves prosep obrtnega stanu. Če se bodo te osnovale in krepko delovale smemo imeti up, da si prisvojimo, kar želimo; če bi pa obrtne zadruga pokazale se nezmožne svojei nalogi, potem ni treba obrtnemu stanu iskati ničesar več, kajti če si sam ne bode pomogel, ni treba se mu nadejati, da bode kedo drugi skrbel za njega. Obrtne zadruga bodo poskuševalnice naše vrednosti in našega značaja; če se pri teh pokažemo nejedini in slabotni, bode to znamenje vsemu svetu, da je obrtni stan zgubil notranjo moč, dospeti kedaj več do potrebne skupnosti.

Obrtni inspektorji.

Točno kakor ura vpeljavajo se pri nas socialne reforme in pri vseh smo nekoliko spredej (ali zadej?) za drugimi državami.

V obrtni postavi imamo dokaz zmožnosti (Befähigungs-Nachweis), a zato pa je pri obrtnih inspektorjih razširjen njihov delokrog celo na malo obrtijo, mej tem ko poznajo druge države le fabriške inspektorje.

Isto tako se namerava pri nas vpeljati normalni delavni čas za vse obrtije, kojega dozda tudi še nikjer ni.

Nočemo pred časom izreči našo sodbo o vseh rečeh, a to je gotovo, da je mej koristnimi napravami, tudi precej nepotrebne in praktično celo neizpeljivega.

Naš državni zbor v sedanjih njegovi sestavi ne pozna dovolj potreb delavskega ljudstva, sicer bi vedel, da ni mogoče nikomur pomagati, če se ga z eno roko vzdiguje a z drugo tlači, če to, kar da desnica, odvzame levica. In to godi se v polnej meri.

Obrtnih inspektorjev ni nobeden zahteval, tudi expertiza delavcev ni izražala o temu posebnih nad, in vendar se je ta važna postava sklenila v takej naglici, da nas je kar iznenadilo. Kolikor ima ta postava namena varovati življenje in zdravje delavcev po tovarnah in delavnicah nasproti lehkomišelnosti sebičnosti, gotovo se ji ne bode upiral pošten in pravičen obrtnik, a kar je več nego to, zdi se nam obrtiji v oviro.

Podajemo tukej našim obrtnikom izleček poglavitnejih določeb iz te postave.

§. 1. Trgovinski minister bode v sporazumljenju z ministrom notranjih zadev imenoval potrebno število obrtnih inspektorjev in centralnega obrtnega inspektorja.

§. 2. Delokrog ob. insp. obseza vse obrtna podvzetja jednega ali več okrajev dežele, a zamore ga trgovinski minister poožiti ali pa tudi razširiti.

§. 5. Naloga obrtnega inspektorja nasproti delodajavcem in delavcem je nadzorstvo izpeljave postavnih naredeb, in sicer:

1. o pripravah, katere so obrtni podvzetniki dolžni preskerbeti zaradi varstva življenja in zaradi zdravja delavcev v delavnicah kakor tudi v stanovanjih, v kojih držijo delavce;
2. o porabi delavcev, o delavnem času in periodičnem prenehanju od dela;
3. o zapisniku delavcev, službenem redu, izplačevanju zaslužka in delavskem izkazi;
4. o strokovni izgoji mladoletnih pomočnikov.

§. 7. Da te naloge izvrši, imel bode obrt. insp. redno se vrsteče revizije njemu podstojećih obrtij.

§. 8. Obrtnemu inspektorju je vhod v vse delavne prostore, kakor tudi v stanovanja delavcev vsaki čas, a po noči le mej časom ko se dela, — dovoljen, če se skaže z legitimacijo od deželne oblasti obrtniku ali pa njega namestniku.

Obrtnik sme ga pri nadzorstvu njegove obrtije spremljati. Obrtni inspektor ima pravico, vsako osobo, katera ima posel pri dotičnem obrtnem podvzetju, isto tako obrtnika ali njega namestnika zaslišati o vseh v njegov delokrog spadajoćih stvareh, če treba tudi brez prič, a kolikor moč tako, da ne ovira dela.

Če inspektor zahteva, mora mu obrtnik ali njegov namestnik pokazati vse naprave njegovega obrtnega podvzetja, osvedujoće pisma, plane in risanja.

Če obrtni podvzetnik ali njega namestnik obrtnemu inspektorju brani vhod, če se brani odgovarjati, ali če to drugim ubrani, če se neresnično izjavi, ali druge k neresnični izjavi napravlja, če gori imenovanih pisem itd. noče pokazati, bode, če ni hujega prestopka, kaznovan po dotičnih določbah obrtnega reda.

§. 9. Če najde obrtni inspektor, da se določbe, katere po §. 5. v njegovo nadzorstvo spadajo, ne vrše v redu, terjati more, da se take nepostavnosti in napake

takoj odpravijo; in če se to ne zgodi, ovaditi mora dotičnika pristojnemu obrtnemu uradu.

§. 11. Po predlogu obrtnega inspektorja imajo obrtni uradi pravico, če se skozi način porabe delavcev ali pa v delavnih napravah vidi, da morejo škoditi zdravju delavcev, — za preiskavo povabiti tudi zdravnike in druge strokovnjake, katere mora, če se napake izkažejo, plačati posestnik obrtije.

§. 13. Obrtni inspektorji bodo poročali o svojem delovanju trgovinskemu ministru, kateri bode dotična poročila vsako leto predložil državnemu zboru.

§. 15. Obrtnim inspektorjem imenovani bodo le oni, koji imajo potrebno strokovno omiko, in znanje deželnega jezika.

§. 16. Obrtni inspektorji so sè službeno prisego zavezani, da čez jim naznanjene skrivne obrtne naprave, delavne načine in posebnosti, držijo najstrogeje tajnost.

Če bi kedo take skrivnosti mej časom, ko posluje ali tudi pozneje objavil ali za se porabil, bode, če to ne presega strogejih določeb kazenske postave, kaznovan zaradi prestopka z zaporom od treh mesecev do dveh let.

§. 17. Obrtni inspektor ne sme imeti nikakeršno obrtno podvzetje, bodi si samostojno ali pa kot udeleženec ali služabnik.

§. 19. Finančne oblasti ne smejo obrtnih inspektorjev vporabljeni; slednji tudi nimajo pravice opravilne knjige in korespondence jemati v ogled.

Uzroki obrtniškega propada.

III.

Kakor smo v zadnjih dveh člankih navedli uzroke propada male obrtije vsled neomejene obrtne svobode in naduladanja kapitala, hočemo danes navajati še ono, kar smo sami provzročili in zamudili in kar ni najmanjša krivda, da nam zboljšanje naših ne le materialnih temveč tudi moralčnih razmer tako težko prihaja.

Znano je, da pred upeljavo obrtne svobode tačasni mojster ni potreboval zunaj strokovnjaških vednostij mnogo drugih. Delokrog mu je bil odmerjen, in če tudi ni znal drugega kakor svoj obrt, če tudi ni razumil dovolj pisave in računanja ali v obče kupčevalcu potrebnih znanostij, je vendar sè svojem obrtu lahko izhajal. Ko še ni bilo denasnjih prevažnih sredstev, železnic itd., torej nepoznanje obrtnih izdelkov drugih dežel, delal je tako rekoč vsaki obrtnik po svojem, kajti naročniki niso imeli take zahteve kakor sedaj.

Ta obrtni stan je bil popolnem na mestu za tedanji čas, a prašanje nastane, je li mogel ta zadostovati svojemu času, ko se je v naglici, brez vsacega posredovanja najedenkrat upeljala obrtna prostost, po koji dobil je vsak prebrisanec pravico nazaj postavljati te stare in težko premične obrtnike.

So bili li obrtniki za časa omejene obrti kos na noge postaviti se vsem tem novotarjem?

Očividno je, da si tačasni obrtnik ni vedel v novem položaju pomagati, ter je prepustil preplašen svoj delokrog vsacemu brez upora.

Zgleda imamo, da, ko se je na mestu, kjer je bilo več obrtnikov, naselil žid, so obrtniki kar mahoma obupali, ter niti poskušali porabiti sredstva, katere bi si bili v kratkem času lahko prisvojili.

Če torej rečemo, da prejšni obrtniki (govorimo tukaj le v obče, kajti posamezne izjeme bile so povsod, a te ne zadoste) svoji nalogi ubraniti slabe nasledke obrtne svobode, ter uporabiti dobrote taiste, niso bili kos, mislimo da govorimo le resnico.

Ker pa obrtna prostost traja že blizo četert stoletja, in imamo sedaj većinoma obrtnike, koji prejšnjih časov iz lastne skušnje ne poznajo, in vidimo, da se je še

le po teku tolikih let pričelo mej obrtniki nekako gibanje v pridobljenje boljšega stališča, zadene gotovo tudi nas same marsikaj, in na lastni račun treba pripisovati mnogo uzrokov slabega stanja naših obrtj.

Tem bolje si lastne napake ogledamo in jih pripoznamo, tem bolje vedili bodemo se v prihodnje njim izogniti, in še le potem smemo upati, da obrtni stan tudi pri še obstoječi obrtni svobodi najde, če tudi ne zlate, pa vsaj trdna tla.

Denašnji obrtnik ni gledal več poštenosti in solidnosti v obrtiji in kupčiji. Pred očmi imel je že brezobzirni židovski princip, in le v uporabi tistega zamogel je napredovati, kar pa bilo le mogoče na stroške svojih sodrugov.

S tem pa pridemo do onega, kar je naš stan pokopalo, in kar uniči vsacega, in to je sebičnost ali egoizem.

S tem da je prav po židovskem principu le gledal na to, pridobiti si veljavo, naročnike in premoženje z uničenjem svojega sodruga, s tem si je obrtni stan sam naj več škodoval, kajti kar jeden danes drugemu, to povrnil mu je tretji, in tako so trpeli slednjič vsi pod težo, katero so si sami napravili.

Vzajemnost, edinost, stanovska skupnost in čast se je zgubila in obrtni stan postal je „Aschenbrödel“ vsemu svetu.

Seveda so na obrtnike pri tem uplivali tako zvani liberalni nazori in moderne narodno gospodarske načela, po katerih bi imel živeti ves svet v vednem boju mej sabo, in po katerih velja le tisti kaj, kateri si če prav z nepravilnimi sredstvi in z oškodovanjem drugih pridobi bogastvo, imenuje prebrisanem in dostojnem kupčevalcem ali obrtnikom.

Spoznanje, da se posamezen ud le takrat dobro počuti, ako so vsi udje zdravi, ni tudi pri nas še prodrl, in dokler ne bode, ne smemo upati da bode bolje.

Dosegli bodemo le takrat kaj, kadar spoznamo, da blagor posameznega je najti le v blagru vseh.

Treba bode torej sebičnost odložiti, treba bode nam misliti, da živeti moramo vsi; treba bode opustiti oni predivji lov za osobnemi koristi, in prepričanje se bode moglo v obrtnemu stanu uživet, da skupnost in vzajemnost mu koristi, in da bodemo najbolje varovali lastne koristi, če pospešujemo in varujemo koristi celega stanu.

Povdarja se pa še vedno in to naj več od strani obrtnikov samih, da je najbolje pustiti vse, ter gledati le zase, za svojo korist, ter uporabiti vse slabosti svojega sodruga v lasten prid.

Če bi bila resnica, da je ta misel prava in dobra, kako pa pride toliko pritožeb, kako pa da ravno oni, koji to geslo naglašajo, najbolj stokajo o slabih časih, onim, koji se odtegnejo od vsega dejanja za občni blagor, goditi bi se moglo kaj dobro, a teh dokazov manjka. Obrtnik osamljen, je kakor veterica, katero obrača vsaka sapica, katero uniči vsaki vihar.

Poglejmo vendar druge stanove; najdemo li geslo „vsaki zase“ pri naših delavcih, ga najdemo li pri uradnikih, doktorjih ali družih stanovih? To geslo je najbolj naše, in dokler ne dobimo gesla: „Jeden za vse, vsi za jednega“, ni treba nam misliti, da bodo obrtne razmere boljše postale.

Geslu „vsaki zase“, ne pomore nobena obrtna novela in tudi ne dokaz zmožnosti; pogoj napredovanje je skupnost in vzajemnost, in če slednje ne moremo doseči, zastoj bode ves trud posameznih obrtnikov.

Auszug aus der Gewerbe-Ordnung. Siebentes Hauptstück.

Genossenschaften.

Bestand und Errichtung von Genossenschaften.

§. 106. Unter Denjenigen, welche gleiche oder verwandte Gewerbe in einer oder in nachbarlichen Gemeinden betreiben, sammt den Hilfsarbeitern (Gehilfen, Gesellen, Lehrlingen) derselben, ist der bestehende gemeinschaftliche Verband aufrecht zu erhalten und, insofern er noch nicht besteht, nach Einvernehmung der Handels- und Gewerbekammer, welche diesfalls die Betheiligten zu hören hat, soweit es die örtlichen Verhältnisse nicht unmöglich machen, durch die Gewerbsbehörde herzustellen.

Die Gewerbsinhaber sind Mitglieder, die Hilfsarbeiter der zu einer Genossenschaft vereinigten Gewerbsinhaber sind Angehörige der Genossenschaft.

Eine Genossenschaft kann nach Umständen auch die Gewerbetreibenden und Hilfsarbeiter (Gehilfen, Gesellen, Lehrlinge) mehrerer Gemeinden und verschiedenartiger Gewerbe umfassen.

Beitrittspflicht.

§. 107. Wer in dem Bezirke einer solchen Genossenschaft das Gewerbe, für welches dieselbe besteht, selbständig betreibt, wird schon durch den Antritt des Gewerbes Mitglied der Genossenschaft und hat die damit verbundenen Verpflichtungen zu erfüllen. Wer mehrere verschiedenartige Gewerbe selbständig betreibt, welche nicht in Eine Genossenschaft vereinigt sind, kann daher auch mehreren Genossenschaften angehören.

§. 108. Die Verpflichtung zur Theilnahme an der Genossenschaft im Sinne der §§. 106 und 107 tritt für die Inhaber jener Gewerbsunternehmungen nicht ein, welche fabrikmässig betrieben werden.

§. 109. Der territoriale Umfang, auf welchen sich die einzelnen Genossenschaften zu erstrecken haben, kann jederzeit von der politischen Landesstelle nach Einvernehmung der Handels- und Gewerbekammer, welche diesfalls die Betheiligten zu hören hat, bestimmt werden.

§. 110. Die bestehenden Gewerbscorporationen haben ihre Statuten den Bestimmungen dieses Gesetzes entsprechend zu reformiren. Ihre neuen Statuten unterliegen der Genehmigung der politischen Landesstelle.

Die landesüblichen Benennungen (Gremien, Gilden, Innungen u. dgl.) können beibehalten werden.

§. 111. Auch mehrere bisher gesondert bestehende Gewerbscorporationen können im gegenseitigen Einvernehmen, durch den Ausspruch der politischen Landesstelle nach Einvernehmung der Handels- und Gewerbekammer, zu Einer Genossenschaft vereinigt werden.

Ebenso können bei jenen Genossenschaften, welche verschiedenartige Gewerbe umfassen, im gegenseitigen Einvernehmen oder über Begehren einzelner Gewerbskategorien die Letzteren aus der bisherigen Genossenschaft ausgeschieden und unter der Voraussetzung, dass die Bedingungen zur Erreichung der genossenschaftlichen Zwecke vorhanden sind, als selbständige Genossenschaften errichtet werden.

Zuweisung.

§. 112. Ist bezüglich einzelner Gewerbe ein Zweifel, ob dieselben in eine Genossenschaft und in welche einzureihen sind, so hat die Behörde nach Anhörung der Handels- und Gewerbekammer, beziehungsweise der betreffenden Genossenschaft über die Zuweisung zu entscheiden.

Nichtbeirrung des Gewerbebetriebes.

§. 113. Durch die Errichtung von Genossenschaften darf für Niemanden der Antritt oder der Betrieb eines Gewerbes weiter beschränkt werden, als durch das gegenwärtige Gesetz bestimmt ist.

Zwecke.

§. 114. Der Zweck der Genossenschaft besteht in der Pflege des Gemeingeistes, in der Erhaltung und Hebung der Standesehre unter den Genossenschaftsmitgliedern und Angehörigen, sowie in der Förderung der gemeinsamen gewerblichen Interessen ihrer Mitglieder und Angehörigen, durch Errichtung von Vorschusscassen, Rohstofflagern, Verkaufshallen, durch Einführung des gemeinschaftlichen Maschinenbetriebes und anderer Erzeugungsmethoden u. s. w.

Insbesondere obliegt ihr:

- a) die Sorge für die Erhaltung geregelter Zustände zwischen den Gewerbsinhabern und ihren Gehilfen (Gesellen), besonders in Bezug auf den Arbeitsverband, sowie die Errichtung und Erhaltung von Genossenschaftsherbergen und die Einführung einer Zuschickordnung;
- b) die Vorsorge für ein geordnetes Lehrlingswesen durch Erlassung von der behördlichen Genehmigung zu unterbreitenden Bestimmungen:
 - über die fachliche und religiös-sittliche Ausbildung der Lehrlinge;
 - über die Lehrzeit bei nicht handwerksmässigen Gewerben, die Lehrlingsprüfungen und dergl., sowie die Ueberwachung der Einhaltung dieser Bestimmungen, dann die Bestätigung der Lehrzeugnisse;
 - über die Bedingungen für das Halten von Lehrlingen überhaupt, sowie über das Verhältniss der Letzteren zur Zahl der Gehilfen im Gewerbe;
- c) die Bildung eines schiedsgerichtlichen Ausschusses (§§. 122, 123 und 124) zur Austragung der zwischen den Genossenschaftsmitgliedern und ihren Hilfsarbeitern aus dem Arbeits-, Lehr- und Lohnverhältnisse entstehenden Streitigkeiten; dann die Förderung der schiedsgerichtlichen Institution zur Austragung von Streitigkeiten zwischen den Genossenschaftsmitgliedern. Zur Errichtung eines genossenschaftlichen Schiedsgerichtes können sich auch mehrere Genossenschaften vereinigen;
- d) die Gründung oder Förderung von gewerblichen Fachlehranstalten (Fachschulen, Lehrwerkstätten und dergl.), und die Beaufsichtigung derselben;
- e) die Vorsorge für die erkrankten Gehilfen (Gesellen) durch Gründung von Krankencassen, oder den Beitritt zu bereits bestehenden Krankencassen;
- f) die Fürsorge für erkrankte Lehrlinge, insoferne nicht bereits die gesetzliche Verpflichtung des Lehrherrn eintritt;
- g) die alljährliche Erstattung von Berichten über alle jene Vorkommnisse innerhalb der Genossenschaft, welche für die Aufstellung einer Gewerbestatistik von Wesenheit sind.

Ausser den in g) vorgeschriebenen regelmässigen Berichten haben die Genossenschaften über die ihren Zweck berührenden Verhältnisse an die Behörden und an die Handels- und Gewerbekammer ihres Bezirkes über Verlangen Auskünfte und Gutachten zu erstatten, und können in diesen Beziehungen auch aus eigenem Antriebe diese öffentlichen Organe behufs Förderung ihrer Zwecke in Anspruch nehmen.

Alle nach diesen Vorschriften zu erstattenden Eingaben sind stämpelfrei (Fin. Min. Erl. v. 13. Jänner 1855, Z. 54838).

Die Genossenschaften eines Bezirkes können zur besseren Wahrung ihrer Interessen Verbände errichten, welche entweder aus den gleichartigen und verwandten,

oder auch aus verschiedenartigen Genossenschaften durch freien Beitritt derselben gebildet werden können.

§. 115. Die für die Erfordernisse der Genossenschaften mit Ausnahme der Beiträge für die Krankencasse (§. 121) nöthigen Geldmittel, soweit solche nicht aus den Zinsen des vorhandenen Vermögens die Deckung erhalten, werden auf die Mitglieder der Genossenschaft (§. 103) nach dem statutenmässig festgestellten Massstabe umgelegt und dürfen im Verwaltungswege eingetrieben werden.

Zu den in Alinea 1 des §. 114 genannten, und zu anderen ähnlichen gewerblichen Geschäftsunternehmungen auf gemeinschaftliche Rechnung und zur Herstellung oder Bestandnahme von gewerblichen Anlagen behufs gemeinschaftlicher Benützung kann, ausser in Fällen, wo derlei gemeinschaftliche Anlagen aus öffentlichen Rücksichten errichtet oder angeordnet werden, kein Mitglied oder Angehöriger der Genossenschaft wider seinen Willen zur Theilnahme herangezogen werden.

Alljährlich ist der Gewerbsbehörde eine mit den ordnungsmässigen Behelfen versehene Schlussrechnung über die Einnahmen und Ausgaben der Genossenschaft vorzulegen, welche vom Vorsteher und zwei Ausschüssen gefertigt sein muss.

Arbeitsvermittlung.

§. 116. Um das gegenseitige Auffinden der Arbeitgeber und der Arbeitnehmer zu erleichtern (§. 114, a), sind bei den Genossenschaften Vormerkungen zur Einsicht aufzulegen, in welchen die arbeitsuchenden Hilfsarbeiter und die Gewerbsinhaber, die um solche Nachfrage halten, eingetragen werden.

Bei jenen Genossenschaften, welche eigene Gesellenherbergen besitzen, sind diese Vormerkungen in den betreffenden Localitäten zu Jedermanns Einsicht ersichtlich zu halten.

(Fortsetzung folgt.)

Domače zadeve.

Sprejema Nj. Velič. presv. cesarja dne 11. julija udeležilo se je 50 udov kranjskega obrtnega društva; isto tako bila je deputacija društva pri slavnostnem sprevodu. Ker se je precejšno število vdov udeležilo slavnostij z drugimi zastopi in društvi, bilo je obrtno društvo manj številno zastopano, kakor bi želeli.

K dvornemu obedu bil je povabljen tudi predsednik kranjskega obrtnega društva g. A. Klein; in s tem odlikovanjem izredna važnost obrtnega društva izmej vseh drugih društev od cesarja samega pripoznana.

Deputacija obrtnega društva se ni poklonila presv. cesarju, kakor je bilo po predlogu zapisnikarja v mesečnem zboru obrtnega društva, kateri pa je bil žalibog izredno slabo obiskan, sklenjeno, — in sicer kakor smo poizvedili zaradi tega ne, ker se pri audiencij društva sploh niso sprejemale.

Kar pa zadene nameravano prošnjo zaradi odprave obrtnega dela v ljubljanski kaznilnici povedalo se je našemu zastopniku, da bode ta stvar itak rešena s tem, da se kaznilnica preloži v Maribor, kjer bode baje zidana nova velika kaznilnica za 4000 kaznjencev.

Da bi se ta obljuba le uresničila!

Deželna razstava v Realki, katera se je o priliki prihoda cesarja otvorila, je vse hvale vredna. Gotovo se obiskovalec ni nadjal, najti v tej razstavi, katera se je napravila z primerno neznatnimi stroški, tolikanj lepega in zanimivega. Vidi se, da je tudi pri nas mogoče kaj prirediti, le treba resne volje in požrt ovalnosti.

V denšnjem listu pričnemo objavljati 7. oddelek obrtne postave o zadrugah, in sicer, ker še slovenskega prevoda obrtne postave nimamo — v nemškem originalu.

Kranjsko obrtno društvo bode imelo mesečni zbor v ponedeljek 6. avgusta zvečer ob 8. uri v gostilni „zur Bierquelle“.

K prav obilnej udeležbi vabi vse ude

O d b o r.

Krainischer Gewerbeverein. Die Monatsversammlung findet Montag den 6. August Abends 8 Uhr im Gasthause „zur Bierquelle“ statt.

Zu recht zahlreichem Erscheinen ladet ein

der Ausschuss.

Razne stvari.

Štajerski deželni zbor sklenil je razširiti volilno pravico za deželni zbor na petakarje z večino glasov.

Zanimiv je govor rektor magnifikusa graškega vseučilišča dr. Bidermanna o tej priliki. Omenjeni nemški učenjak je rekel mej drugim:

„Pozornost moramo obračati na kvaliteto volilcev in izvoljenih. Volilec mora imeti nekako zrelost in gotovi posel in tu se stavi prašanje, imajo li ti, kojim se hoče zdaj volilna pravica podati, omenjene zmožnosti ali ne? Govornik se ne more pomiriti o tem, da bi imeli ti mali ljudje (petakarji) neodvisno razsodbo o rečeh, najmanj pa v sedanjem času. Isto tako tudi ni slišal, da bi kedo izmej ljudi, koji plačujejo 5 gld. davka, si želel volilne pravice, zato bode glasoval proti razširjenju.“

Ta gospod profesor more biti že sila zrel —!

Dunajsko mesto praznovalo bode letos obletnico osvobodenja Dunaja od Turkov; a židovsko nemški mestni zastop je sklenil, da se pri tej priliki ne bode napravljalo javnih veselie zaradi neskončne žalosti Nemcev nad izgubo političnega gospodarstva.

Da je ta sklep razburil dunajske kupčevalce in obrtnike, katerim se s tem odtegne zdaten zaslužek, je o sebi umevno; a smešno, da bogati borzijanci, kojih življenje je neprestana veselost in gostija, menijo, da bodo zadušili ljudski čut. Ta sklep bode najbrže dunajskemu mestnemu zastopu začetek konca.

Častnemu udu imenovan je grof Belkredi po centralnem obrtnem društvu na Moravskem. Pri oddaji dotične diplome v nedeljo 29. junija udeležile so se razne obrtna društva, tako da je število udeležencev pri gradu Lösh 1½ ure od Brna znašalo nad 3000 ljudi — obrtnikov in delavcev.

Na nagovor steklarskega mojstra g. Skarda, kateri se je grofu zahvalil za njegov trud pri posvetovanju obrtne postave, rekel je grof Belkredi, da vsa hvala gre v tej zadevi le cesarju, na katerega posebno željo se je obrtna postava predložila državnemu zboru.

Priznava, da postava ni popolna, a obrtnemu stanu bode podlaga k temu, da se mu pomaga, če bode tudi sam deloval.

Potem se predstavi deputacija fabriških delavcev pod vodstvom tkalca Jaroscha, kateri je izrazil, da posebno §. 14. obrtne postave zadovoli delavce, ker so z njim obrtnikom približani. Tudi želijo delavci kmalo poskusiti, kako se bode izpeljala postava o obrtnih inspektorjih, ker upajo, da se tem potom delavskemu stanu pomore.

G. Belkredi je odgovoril, da mu ta postava ne ugaja po vsem, a da je glasoval zanjo, da se dobi vsaj neki pričetek reforme, po kojemu bode mogoče delati naprej.

Naposled bavila se je ta ogromna deputacija v najlepšem redu v bližnjem gozdiču in se je še le zvečer vrnila zopet v mesto Brn.